

AŞIQ TALIB

Könlüm Vətən arzular

**“Elm və təhsil”
Bakı - 2013**

*AMEA Folklor İnstitutunun Elmi Şurasının 28
noyabr 2013-cü il tarixli qərarı ilə çap olunur.*

Redaktor:

Elxan Məmmədli

*filologiya üzrə fəlsəfə doktoru,
Əməkdar Mədəniyyət işçisi*

**Toplayanı, tərtib edəni
və çapa hazırlayanı:**

İslam Ələsgər

filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

Kompyuterdə yazan:

Validə Bədəlova

**Korrektor və
texniki redaktor:**

Vüsal Abiyev

Kitabın sponsoru:

Xətai İslamoğlu

**Aşıq Talıb. Könlüm Vətən arzular.
Bakı, “Elm və təhsil”, 2013, 100 səh.**

4702000000
N098 – 2013 *qrifli nəşr*

© «Elm və təhsil», 2013

Redaktordan

GÖYÇƏ AŞIQ SƏNƏTİNİN ƏVƏZSİZ TƏDQİQATÇISI

Azərbaycan aşıq poeziyasını Göyçəsiz təsəvvür etmək mümkünsüzdür. Poetik yaradıcılığın saz ahəngli qüdrətli nümunələrini yaradan Göyçə sənətkarları zəngin aşıq irsimizin əlçatmaz ustadları kimi həmişə diqqət mərkəzində olmuşlar. Rəsmi olaraq kökləri XIII-XIV yüzillərə gedib çıxan Göyçə ustadlarının söz inciləri zamanın süzgəcindən keçərək günümüzəçən gəlib çatmışdır. Dədə Heydərin, Qul Nəsinin, Miskin Abdalın ibrətamiz yaradıcılığı sübut edir ki, bu sənətin kökləri daha qədimlərə gedib çıxır. Dədə Qurbani (XVI əsr), Tufarqanlı Abbas (XVII əsr), Xəstə Qasım (XVIII əsr) kimi Cənubi Azərbaycanda yaşayıb-yaratmış ustadlardan birbaşa sənət estafetini ələ alan Göyçə ustadları zaman-zaman bu üstünlüyü qoruyub saxlamış və cəsarətlə demək olar ki, bu irsi daha da zənginləşdirmişlər.

Aşıq yaradıcılığını daha yaxından müşahidə edib öyrəndikcə o qənaətə gəlirsən ki, həqiqətən də XIX yüzillik aşıq sənətimizin intibah dövrüdür və bu intibaha təkan verənlər məhz Göyçə sənətkarlarıdır. Ağ Aşıq (Allahverdi), Aşıq Alı və Aşıq Ələsgər kimi qüdrətli aşıqların sayəsində əlçatmaz yüksəkliyə qalxan bu ölməz sənət növü öz təsirini bu gün də qoruyub saxlamaqdadır.

Göyçə aşıq məktəbinin, eyni zamanda bu məktəbin yuxarıda adlarını çəkdiyimiz ustadlarının yaradıcılığı təxminən ötən yüz ilin 20-ci illərinin sonlarından öyrənilməyə başlamışdır.

Vaxtilə Salman Mümtaz, Vəli Xulufu, Hənəfi Zeynallı kimi toplayıcıların o vaxtki kitablarında özünə yer tapan Göyçə aşıqları bir qədər sonra Hümmət Əlizadənin gərgin axtarışları sayəsində geniş oxucu kütləsinə çatdırılmışdı. Onun toplama fəaliyyətində Aşıq Ələsgərlə bağlı axtarışlarını daha uğurlu saymaq olar. Belə ki, H.Əlizadə Göyçədən topladığı Aşıq Ələsgər şeirlərini rəsmi olaraq 1934, 1935 və 1937-ci illərdə üç dəfə nəşr etdirmişdir. Çox təəssüflər olsun ki, repressiya illərində hər sahədə olduğu kimi, aşiq sənətinin öyrənilməsi sayəsində də bir durğunluq yarandı. Üstəlik, xalqımızın bu sahədə çalışan alim ziyalıları kütləvi surətdə repressiya qurbanına çevrildilər. Bu durğunluq və boşluq 40-ci illərə qədər davam etdi. 40-cı illərin əvvəllərindən başlayaraq yenə də xalq ədəbiyyatına, folklorumuzun öyrənilməsinə, ayrı-ayrı aşıqların repertuarlarının yazılmasına, onların poetik yaradıcılığının toplanmasına fikir verilməyə başlandı. 1945-ci ildən fəaliyyətə başlayan Elmlər Akademiyasının əlaqədar şöbələrində ekspedisiyalar fəaliyyətə gəldi. Bu gün adlarını böyük iftixarla yad etdiyimiz Həmid Araslı, Əliheydər Tahirov, Osman Qurbanov (O.Sarıvəlli), M.H.Təhməsisib, bir qədər sonra H.Seyidov, H.Qasimov, Ə.Axundov kimi alimlər bölgələrə ezam olunaraq geniş folklorumuzu, əsasən də aşiq yaradıcılığı nümunələrimizi və dastanlarımızı topladılar.

Bu axtarışlar zamanı yaxşı ki, Göyçə mahalı unudulmadı. Göyçə aşiq mühiti, Göyçə aşıqları, xüsusən də Aşıq Ələsgərə diqqət günü-gündən artmağa başladı. Bu işə Aşıq Ələsgərin nəvəsi, hələ o vaxtlar çox gənc olan İslam Ələsgərov da qoşularaq öz topladığı “Aşıq Ələsgər” şeirlər kitabını 1956-cı ildə nəşr etdirdi. Bu nəşrdən sonra İslam müəllim bir qədər də həvəsləndi. Daha geniş axtarışlara əl qoydu. Daha sonra Ələsgər Dədənin və ümumən Göyçə aşıqlarının yaradıcılığını toplamağa başladı. Dövrü mətbuatda onlar haqqında məqalələr yazdı.

1963-cü ildə İslam müəllim Aşıq Ələsgərin daha bir kitabını nəşr etdirdi. Onun bu dəfəki “Ələsgər”i əvvəlki kitabdan bir qədər də fərqləndi. Bu kitabda ustad sənətkar bir qədər də geniş

təqdim olundu. Kitabda təkcə ustadın şeirləri yox, həm də deyişmələri, dastan-rəvayətləri özünə yer tapdı.

Axtarışlar davam edirdi. İslam müəllim Aşıq Ələsgərin irsini toplaya-toplaya, eyni zamanda onu tədqiq etmək, onun sənət seyrini, poetik gücünü araşdırıb geniş ədəbi ictimaiyyətə və oxucu kütləsinə çatdırmaq üçün “Aşıq Ələsgər və XIX əsr Göyçə aşığı” mövzusunda dissertasiya yazaraq filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi aldı. 1972-ci ildə Aşıq Ələsgərin anadan olmasının 150 illiyi ərəfəsində İslam Ələsgər Akademiyasının Ədəbiyyat İnstitutunda M.H.Təhməsin, Ə.Axundovla birlikdə Aşıq Ələsgərin 2 cildliyini nəşr etdirdi.

Həvəsdən-həvəs, sevincdən-sevinc doğurdu. İslam müəllim Göyçədə, öz doğma kəndi Ağkilsədə və Zoddə məktəb direktoru işləyə-işləyə Ələsgər ocağında yazıb-yaradan aşıq-şairlərin də şeirlərini toplayıb nəşr etməklə məşğul oldu. 1988-ci ildə “Yazıcı” nəşriyyatında “Ələsgər ocağı” adlı kitabla oxucuları bir daha sevindirdi. Hələ Göyçədə yaşadığı dövrdə Növrəs İman, Çoban Məhəmməd, Aşıq Nəcəf, Aşıq Musa və Aşıq Talibin şeirlərini toplayan İslam Ələsgər Bakıya köçdükdən sonra Akademiyasının Ədəbiyyat İnstitutunun Folklor şöbəsinə işə götürüldü və topladığı materialları daha səmərəli şəkildə tədqiqatə cəlb edə bildi. Bu illər ərzində İslam müəllim Göyçə aşığından bəhs edən bir monoqrafiya və ona qədər kitab nəşr etdirərək oxucuların ixtiyarına verdi.

Akademiyada Folklor İnstitutunun yaranması ilə bağlı olaraq 1995-ci ildən etibarən İslam müəllim həmin İnstitutun “Aşıq yaradıcılığı” şöbəsində aparıcı elmi işçi kimi fəaliyyət göstərməkdədir. Səhhətində bəzi problemlər olmasına baxmayaraq, o, üzərinə düşən bütün işləri vaxtlı-vaxtında yerinə yetirir. Onun toplayıb tərtib etdiyi və bu gün geniş oxucu kütləsinə təqdim etdiyi hələlik sonuncu Aşıq Talibin “Könlüm Vətən arzular” adlı şeirlər kitabı da əvvəllər nəşr etdirdiyi kitabları qədər dəyərli bir tövhə kimi Göyçə aşığılığını layiqincə təmsil etdirir. İslam müəllim Ələsgər ocağının digər qüdrətli nümayəndələrinin şeirləri ilə birlikdə atası Aşıq

Talibin də şeirlərini itib-batmağa qoymamış və 1988-ci ildə məlum qaçqınlıq-köçkünlük zamanında göz bəbəyi kimi qoruyaraq Bakıya gətirib çıxara bilmişdir.

Bu gün Aşıq Talibin ayrıca kitab şəklində oxuculara təqdim etdiyimiz bu unikal şeirləri məhz İslam müəllimin Göyçəyə, Aşıq Ələsgər ocağına və ümumən aşıq sənətimizə olan sonsuz məhəbbəti kimi qiymətləndirilməlidir. Biz İslam müəllimi 40 ildən artıq bir müddətdə tanıdığımızdan, onun zəngin arxivinə yaxından bələd olduğumuzdan inamla deyə bilərik ki, o, səhhətində yaranmış problemlərə baxmayaraq, bundan sonra da bizi və siz oxucuları yeni-yeni aşıq kitablarının nəşri ilə sevindirəcəkdir. Aşıq Talibin kitabda təqdim olunan şeirləri haqqında onu deyə bilərik ki, bu şeirlərin böyük əksəriyyəti klassik aşıq şeirlərinin ən kamil nümunələri ilə bəhsə girər, öz məziyyətləri və poetik gücü ilə heç də onlardan geri qalmaz.

Dönə-dönə Azərbaycan radiosunda Aşıq Talibin bu gün də gözəl ifalarını eşidib həzz alsam da, onun şeirləri ilə yaxından tanış deyildim. Bu şeirlərlə yaxından tanışlığım mənə bir şeyi də sübut etdi ki, atalar yaxşı deyib, “Ot kökü üstə bitər”.

Ümumiyyətlə, aşığın şeirləri haqqında ətraflı danışmaq niyyətimiz yoxdur. Əminik ki, bu şeirləri oxuduqdan sonra hörmətli oxucularımız öz qənaətlərini bizlərə çatdıracaqlar. Son olaraq ustadın şeirlərini oxuculara çatdıran yorulmaz tədqiqatçımız İslam Ələsgərə can sağlığı, uzun ömür arzulamaqla, kitabı öz vəsaiti ilə nəşr etdirən Xətai İslam oğluna dərin minnətdarlığımızı bildiririk.

Elxan Məmmədli

AMEA Folklor İnstitutunun

Aşıq yaradıcılığı şöbəsinin müdiri,

Əməkdar Mədəniyyət işçisi

AŞIQ TALIB

Aşıq Talib, təxminən, 1877-ci ildə Göyçə mahalının Ağkilsə kəndində anadan olmuşdur. O, məşhur Aşıq Ələsgərin oğludur.

Aşıq Talib kiçik yaşlarından saza maraq göstərərmiş. Uşaq sazı çala bilməsə də, onu götürüb-dinqıldatmaqdan zövq almış. Beləliklə, tədricən 15-16 yaşlarında saz havalarının əksərini püxtə bir aşıq kimi ifa etməyə yiyələnmişdi. Bu işdə, şübhəsiz ki, atasının da rolu az olmamışdır.

Evlərində tez-tez sazlı-sözlü məclislər iştirakçısı olan Talib, kənddə keçirilən şənliklərdə aşıqların söylədiyi dastanları, müxtəlif şəkili şeirləri elə orada-cə yaddaşına yazarmış.

Aşıq Talib məktəb-mədrəsə təhsili görməmişdi, yazı-pozu bilmirdi. Lakin onun çox güclü hafizəsi vardı.

1918-ci ildə, ermənilərin törətdiyi milli ixtilaf əlaqədar olaraq Talib də ailələri ilə birlikdə Kəlbəcər rayonunun Qanlıkənd (Qalaboynu) kəndinə köçmüş və üç il orada yaşamışdır.

1921-ci ildə, Ermənistanda Sovet hakimiyyəti qurulduqdan sonra Aşıq Ələsgərin ailəsi də köçüb doğma yurda qayıtmışdı. Təsərrüfatla məşğul olan Talibi aşıqlıq həvəsi rahat buraxmırdı, saz əlindən yerə düşmürdü, elə hey çalıb oxuyur, atasına tez-tez suallar verir, bilmədiklərini öyrənməyə çalışırdı. O, klassik Azərbaycan şair-aşıqlarının yaratdığı şeir və

dastanların böyük bir qismini, eləcə də Aşıq Ələsgərin düzüb-qoşduğu sənət incilərinin əksər hissəsini onun özündən öyrənmişdi.

Aşıqlıq ədəb-ərkanına tamam-kamal yiyələnən Talib atasının vəfatından sonra bu ocaqda onun sənətini davam etdirməyi özünə borc bildi, sazını götürüb mahir bir aşıq kimi fəaliyyətə başladı. O, Azərbaycanın müxtəlif guşələrində, xüsusən Gəncəətrafı rayonlarda və Qarabağda toy məclislərini zینətləndirirdi.

Aşıqlarımız Ələsgər babamızın şeirlərinin Aşıq Talibda olan variantını ən etibarlı mənbə hesab edirdilər. Bəzən bir şerin kimə məxsus olduğu, yaxud şeirin hansı variantının düzgünlüyü üstündə aşıqlar arasında mübahisə yarananda deyirdilər: “Aşıq Talibı görəndə soruşarıq”.

Aşıq Talib çoxdanışan deyildi, amma ona verilən sualları geniş və inandırıcı şəkildə cavablandırırdı.

İndi bəzi aşıqlar toy məclislərinə kəsəmətlə gedirlər; toy sahibləri ilə şərtləşirlər ki, neçə saat oxuyacaq və əvəzində nə qədər pul alacaq. Aşıq Talibda belə xasiyyət yox idi. Məclisin sonunda ona nə qədər pul təklif eləsələr – “Allah bərəkət versin” – deyib, qəbul edirdi. O, şənlik sahiblərinə fərq qoymurdu; istər varlı mənəb sahibi olsun, istərsə də sadə kəndli, hamının şənlik yığıncağına gedirdi.

Aşıq Talib çox səmimi, ədalətli, mehriban, qonaqpərvər, mərd və səxavətli idi. O, hamıya düzgün yol göstərirdi. İş çətinə düşənlər ondan məsləhət almağa gəlirdilər.

Aşıq Talıb Alman-Sovet müharibəsi zamanı əsgərliyə yaşı çatmayan cavanları ətrafına yığıb, arxa cəbhədə kolxoz təsərrüfatında fəal çalışmış və “Böyük Vətən müharibəsi illərində (1941-1945) Fədakar Əməyə görə” medalı ilə təltif olunmuşdu.

Aşıq Talıb bir şeyird kimi ustada qulluq etməmiş, amma bir çox aşıqlar ona şeyirdlik eləmiş, bu müqəddəs sənətin incəliklərini onun qayğısı sayəsində mənimsəmişlər. Bunlardan Aşıq Hüseyn Cavanı, Göyçənin Qaraqoyunlu kəndindən olan Aşıq Cahadı, Bala Qaraqoyunlu kəndindən Aşıq Salehi, Zərzəbil kəndindən Aşıq Əlini, İnkədağı kəndindən Aşıq İsmayılı və Gəncədən Aşıq Teymuru göstərmək olar.

Aşıq Talıb gənc yaşlarından şeir qoşmağa həvəs göstərmişdir, bir aşiq kimi 40 ildən artıq xalqa ləyaqətlə xidmət eləmişdir. 1961-ci ildə III Aşıqlar Qurultayının rəyasət heyətində əyləşənlərdən biri də Aşıq Talıb idi.

Aşıq Talıbın yaradıcılığından nümunələr rayon qəzetində, “Ədəbi Ermənistan” məcmuəsində, “Azərbaycan gəncləri”, “Ədəbiyyat və incəsənət” qəzetlərində, “Ələsgər Ocağı” (1991), “Sazlı-sözlü Göyçə” (1999) kitablarında dərc edilmişdir.

102 il ömür sürən bu qüdrətli el sənətkarı 1979-cu il may ayının 21-də dünyasını dəyişmiş və atası Aşıq Ələsgərin qəbrinin yanında torpağa tapşırılmışdır.

Aşıq Talib dünyadan getdi. Ondan bizə 80-ə qədər müxtəlif şəkilli şeir, acılı-şirinli xatirələr və Aşıq Ələsgərin bədii irsinin düzgün variantının üzə çıxmasındakı böyük xidməti qaldı.

Məlum olduğu kimi, Aşıq Ələsgərin şeirlərini ilk dəfə mərhum folklorçu Hümmət Əlizadə toplayıb, 1934, 1935 və 1937-ci illərdə çap etdirmişdir. O, ulu ozanın əsərlərinin əksəriyyətini Aşıq Talibin hafizəsindən yazıya almışdı. Amma o dövrün qısma-boğmaları, dinimizə qarşı olan amansızlıqlar, senzura qadağaları, repressiya dəhşətləri aşığın şeirlərindəki dinlə, mövhumatla, ilahiyyatla bağlı olan söz və ifadələrin bilərəkdən təhrif edilməsinə səbəb olmuş, onlarla şeiri isə çapa məsləhət görülməmişdi.

Xoşbəxtlikdən, bu sətirlərin müəllifi Aşıq Ələsgərin əsərlərini Aşıq Talibin sağlığında onun hafizəsindən yazıya alıb saxlamışdı. Dövlət müstəqilliyimiz bərpa edildikdən sonra nəşrdən kənarda qalan şeirlər də Aşıq Ələsgərin kitablarına daxil edildi, ilahiyyatla bağlı olan söz və ifadələr öz yerinə qoyuldu. Bunun üçün Aşıq Talibə minnətdarıq!

İslam Ələsgər (Ələsgərov)

*AMEA Folklor İnstitutunun aparıcı elmi işçisi,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru*

AY BACOĞLU

Məni salıbsan azara,
Ay bacoğlu, ay bacoğlu!
Çıxa bilmirəm kənara,
Ay bacoğlu, ay bacoğlu!

Huşun gəzdirmir sərini,
Yola dikdin gözlərini.
Tanımadın müştərini,
Ay bacoğlu, ay bacoğlu!

İndi deyim, ərzimi qan,
Sağlığıma yoxdu güman.
Mən yalqızam, çoxdu duman,
Ay bacoğlu, ay bacoğlu!

Canı salıbsan ataşa,
Xəbər ver qohum-qardaşa.
Təkəm, gücüm yetmir daşa,
Ay bacoğlu, ay bacoğlu!

Talib, dərdin həddən aşdı,
Göndərdiyin qasid qaçdı.
Çıxdı getdi, yolun çaşdı,
Ay bacoğlu, ay bacoğlu!

AY QIZ

Sözüm xətrinə dəyməsin,
İncik olma məndən, ay qız!
Yoxsa yaman qandırılar,
Dolanırsan gəndən, ay qız!

Kimlər ki, qıyar canına,
Pərvanə olar şamına.
Dözməz dərdi-hicranına,
Ayrı düşsə səndən, ay qız!

Bülbül güldən ayrı düşüb,
Sona göldən ayrı düşüb,
Talib eldən ayrı düşüb,
Olubdu vətəndən, ay qız!

BU DAĞLARDA, BU DAĞLARDA

Səksən iki olub yaşıım,
Bu dağlarda, bu dağlarda.
Ağarıb saqqalım, başım,
Bu dağlarda, bu dağlarda.

Leyli gəzibdi bu dağı,
Məskən edib göy yaylağı.
Məcnun gözləyib bulağı,
Bu dağlarda, bu dağlarda.

Şirin burda mətləb alıb,
Eşqin dəryasına dalıb.
Yazıq Fərhad külüng çalıb,
Bu dağlarda, bu dağlarda.

Bi, qoy deyim, ərzimi qan,
Bulmadı dərdimə dərman.
Nalə çəkdi Şeyx Sənan,
Bu dağlarda, bu dağlarda.

Sinəsində dərd ilə qəm,
Tale ona verdi sitəm.
Əsli deyib yandı Kərəm,
Bu dağlarda, bu dağlarda.

Hər yanı tutubdu səsi,
Düşməndən alıb qisası.
Qalib Koroğlu nərəsi,
Bu dağlarda, bu dağlarda.

İyiddi Gəncə mahalı,
Qatır Məmməd, Nağı, Alı.
Çox olubdur qalmağalı,
Bu dağlarda, bu dağlarda.

Neçə şair yola salıb,
Sual verib, cavab alıb.
Səməd Vurğun qonaq qalıb,
Bu dağlarda, bu dağlarda.

Talıb, bu dünyadı fani,
Dünyaya gələnlər hanı?!
Ələsgər deyib dastanı,
Bu dağlarda, bu dağlarda.

DAĞLAR

Çəkilib yolların sənin,
Gəlibsən imana, dağlar!
Çalxanır göllərin sənin,
Üzür quba sona, dağlar!

Üstündə yaylayır ellər,
Mərd iyidlər, şux gözəllər.
Yeyər, içərlər, gəzərlər,
Bu yana, o yana, dağlar!

Olur çox sərin havalı,
Ağ sürüsü, qoyun-malı.
Otlar ayğırılı, buğalı,
Dönübdür Muğana, dağlar.

Kəpəz, Qonur, Murov, Qoşqar,
Qar üstündən yağdırar qar.
Alar başın boz buludlar,
Bələnər dumana dağlar.

Aşıq Talıb deyir bəli,
Təbiətin qadir əli,
Göygöl kimi bir gözəli,
Bəxş eləyib sana, dağlar!

DOLAŞMIŞAM BU DAĞLARA

Dolaşmışam bu dağlara,
Qalmışam da, köçmüşəm də.
Şəlaləli bulaqlara
Baxmışam da, içmişəm də.

Dağlar mənə olub sirdaş,
Döşək torpaq, yastığım daş.
Meşələri yavaş-yavaş
Gəzmışəm də, ölçmüşəm də.

Mən olmuşam baxtı qara,
Dərdlərimə yoxdu çara.
Talib deyər, hər odlara,
Yanmışam da, bişmişəm də.

HƏKİM

Bəlgəm tutubdu ciyarım,
Möhtacdı dərmana, həkim!
Gedib əldən ixtiyarım,
Yetişmişəm cana, həkim!

Yaxşı işləmir ürəyim,
Kəsilib suyum, çörəyim.
Tez-tez tutur öskürəyim,
Halım yaman, a həkim!

Hardadı cavan vaxtlarım,
Yaxınlaşıb uzaqlarım.
Tutulubdu qulaqlarım,
Gəlmişəm amana, həkim.

Mən yoxsulluq bilməmişəm,
Əysik işə gülməmişəm,
Düşməne əyilməmişəm,
And olsun vicdana, həkim!

Talibam, gəzdim çox yeri,
Yola saldım xeyir-şəri.
Qəmlidi könlüm dəftəri,
Bəd gəlib zamana, həkim!

GÜLƏ-GÜLƏ

Dedim: gözəl, nədir adın?

Dedi: Nazdı, gülə-gülə.

Dedim: mətləbin, muradın?

Dedi: sazdı, gülə-gülə.

Dedim: gözəl, qəlbin dardır,

Dedi: ilqar düz ilqardır.

Dedim: fikrin boran, qardır,

Dedi: yazdı, gülə-gülə.

Dedim: gözəl, ərzimi qan,

Dedi: dinləyirəm, inan

Dedim: ol Talıba mehman,

Dedi: murazdı, gülə-gülə.

MƏNİM

Aranda istiyə düşdüm,
Bəddi ürüzkarım mənim.
Çin¹ götürdüm, taxıl biçdim,
Xoşa gəldi karım mənim.

Bədən gəzdirmir sərimi,
Kürkü çıxardıb dərimi.
Gün yandırır peysərimi,
Bərk tutub azarım mənim.

Talibin itməz əməyi,
Şahı-Mərdandı köməyi.
Xoşlamaz özün öyməyi,
Haqqadı güzarım mənim.

¹ Çin – biçin aləti

ÜSTÜNDƏN

Sərt havada yolum düşdü,
Yenə bu dağlar üstündən.
Xəzan vurub, güllər solub,
Tökülübü xar üstündən.

Görsənir payızın qarı,
Yığılıb bağların barı.
El tərək edib yaylaqları,
Köçüb bulaqlar üstündən.

Dağda qalıb keçi, təkə,
Kəklik gəzir səkə-səkə.
Birdən ovçu gəldi, bəlkə,
Cəhlim düşüb qar üstündən.

Talıb, axtardığın hanı?
Boş qalıb mərdin meydanı,
Müxənnət tutub dünyanı,
Açıbdı bazar üstündən.

Qoşmalar

AYRIM QIZI

Bəlkə, İlahidən belədi yazı,
Eşit mətləbi, qan, ayrım qızı!
Qəlbim sınmağına olma irazı,
Mən yanan odlara yan, ayrım qızı!

Nə durubsan sərpdə¹, enginən düzə,
Qənşərdi, qorxuram gələsən gözə.
Sən mana “çor” desən, qəbuldu bizə,
Mən sana deyirəm “can”, ayrım qızı!

Talibam, Məcnun tək salma çöllərə,
Dərdim dastan olar, düşər dillərə.
Ver əlini, gedək bizim ellərə,
Sən xanım ol, mən də xan, ayrım qızı!

¹ Sərpdə və ya sarfda – yəni hündürdə, əlçatmaz yerdə.

BACI

Nə müddətdi bir bəlaya düşmüşəm,
Oda yanır cəsədimdə can, bacı!
Qürbət eldə axı mənim kimim var?
Sənsən mənə əziz, mehriban, bacı.

Qürbətdə baharım dönübdür qışa,
Dönmüş qəfəsdə qalan bir quşa.
Çatdır bu naməni dostə, tanışa,
Çatsın imdadına Yaradan, bacı!

Oxut, qulaq assın sözə Mehralı,
Mərhmət eləsin bizə Mehralı.
Axtara Məhəmməd, gözə Mehralı,
Qara Talıb üçün bir dərman, bacı!

BAĞIŞLA MƏNİ

Xaliqi-ləm yəzəl, əvvəl, ibtida,
Yandırdığın nara bağışla məni!
Yerə, göyə, ərşə, kürsə, qələmə,
Olan səbəbkara bağışla məni!

Məhəmməd rəsulun böyük adına,
Əlinin, Vəlinin cəm övladına,
Fatimə nənəmin məhşər dadına,
Gələn qadınlara bağışla məni!

Əliyi əsfərin ox yarasına,
Nocavan Qasımın toylu yasına,
Hüseyni-şəhidin çox yarasına,
Qolsuz ələmdara bağışla məni!

Cənabi Zeynəbin Şam səfərinə,
Yazıq Səkinənin matəm yerinə,
Əliyi Əkbərin telli sərinə,
Tifil uşaqlara bağışla məni!

Talıbam, azalır, huş gedir sərdən,
Gəlin halallaşaq, ayrılıram mən!
Taqətim kəsilir, soyuyur bədən,
Qoyduğun qərara bağışla məni!

BAKİ

Könlüm istəyirdi görəm üzünü,
Həsretin çəkirdim hər zaman, Bakı!
Aldın qucağına bir ana kimi,
Məni qarşıladın mehriban, Bakı!

Dosta sədaqətin, düz ilqarın var,
Göylərə baş çəkər binaların var,
Xəzər tək tükənməz dövlət-varın var,
Olubsan sahibi-şöhrət-şan, Bakı!

Mən səksən sinnimi ötüb aşıram,
Hüsnünü görürəm, cavanlaşıram.
Talıbam, saz çalıb, şeir qoşuram,
Mənə qismət olub xoş dövrən, Bakı!

BAŞINA DÖNDÜYÜM

Yığginən başına gözəl dəstəsin,
Yavaş-yavaş gəl, başına döndüyüm.
Qaldırdın ayağa illər xəstəsin,
Ver əlimə əl, başına döndüyüm.

Gözəllər cəm olub solu-sağına,
Könül çox müştəqdı ağ buxağına.
Ala gözlərinə, gül yanağına,
Xub yaraşar tel, başına döndüyüm.

Talıb deyər, gedək bizim ellərə,
Seyrə çıxmaq çəmənlərə, çöllərə.
Qurban olum şirin-şirin dillərə,
Söylə, danış, gül, başına döndüyüm.

BİLİN

Camaat içində, eldə, obada,
Hər kişinin öz məqamı var, bilin.
Laçın kimi dövr elədim havada,
Alammadı şıkarımı sar, bilin.

Qaçdım, tay-tuşumdan geri qalmadım,
Qaçdıqca ucaldım, heç alçalmadım.
Öz sazımdan qeyri sazı çalmadım,
Nə bir bəla çəkdim, nə azar, bilin.

Talib deyər, məqsədimə inandım,
Oduma yananın oduna yandım.
Gün keçirdim, yüz yaşıma dayandım,
Vermədim əlimdən ixtiyar, bilin.

**BİZDƏN SALAM OLSUN, AŞIQ
ƏLƏMŞAH**

Bizdən salam olsun, Aşıq Ələmşah!
Oxuyubsan, öyrənibsən kalamı.
Fənadan üqbaya nə apardılar,
Söyləyin məxluqa, eşitsin hamı.

Altı min iki yüz bürcü barı var,
Kimin səkkiz yüz, bil, hasarı var.
Üç min yüz qabaqda xidmətkarı var,
On iki min qırx yol verir nizamı.

Talıb deyər, doğru yoldan çaşmaram,
Haqdan, həqiqətdən uzaqlaşmaram.
Cəng edərəm, bu meydandan qaçmaram,
Budur mənim sözlərimin təkrarı.

BİZƏ

Şükür təbiətin var qüvvəsinə,
Verib qüdrətindən dolu sər¹ bizə.
Ha yana gedəndə hörmət qoyurlar,
Bütün hər obalar, hər ellər bizə.

Hər ot kökü üstə bitirər sünbül,
Qızılgül yerindən çıxar qızılgül.
Aşıqlar ustadı olub, yəqin bil,
Yaxşı təlim verib Ələsgər bizə.

Ələsgərdən qalan yadigar mənəm,
Yurdunda böyümüş bəxtiyar mənəm,
Söz incisi seçən xiridar mənəm,
Qiyət verir sənət sevənlər bizə.

¹ Sər – baş

BİZİM DAĞLARIN

Çəkilib qüdrətdən səfbəsəf durur,
Genişdi meydanı bizim dağların.
Seyr edib köysündə alaçıq qurur,
Həm qızı, həm oğlu bizim dağların.

Arı tək sızıldar quzunun səsi,
Çobanları çalır qoyun nəğməsi.
Pendiri, qaymağı, yağı, ciyəsi,
Saf saxlayır canı bizim dağların.

Talıbam, sözümü edim müxtəsər,
Tərifı olubdu dillərdə əzbər.
Hüsnünü mədh edib Aşıq Ələsgər,
Deyilib dastanı bizim dağların.

DEYİM MƏN

Eşidin sözümü, arif olanlar,
Bu dünya fanidi, fani, deyim mən.
Beş gün dəm eyləyən on gün qəm eylər,
Belə qürub kəramkanı, deyim mən.

Məğribdən Məşriqə tutan dünyanı,
Gündən xərac alan İsgəndər hanı?
Neçə danəndənin boşdu meydanı,
Neçə-neçə Süleymanı deyim mən.

Mən Talıbam, hərzə-hədyan bilmənəm,
Dərd əlindən dəqiqəsi il mənəm.
Ölənədək ağlayaram, gülənəm,
Görməyincə ol İmanı, deyim mən.

DOLAŞMIŞAM

Dağlar qeyzə gəldi, bağlandı yollar,
Aldı gədikləri qar, dolaşmışam.
Namə yazdım, gəlib çatmadı, dostlar,
İşim olub ahu-zar, dolaşmışam.

Müxənnətə bel bağlama dünyada,
Axır bir gün səni verəcək bada.
Şahlar şahı, özün yetiş imdada,
Bir sana ümidim var, dolaşmışam.

Talıbam, yanıram ataşda, narda,
Tükənməz bələda, olmaz azarda.
On gündü yatıram mən Çərəkərdə,
Dünya mana olub tar, dolaşmışam.

DOSTLARI

Dolandı zamana, yetişdi vədə,
Axtardım, yoxladım yarı dostları.
Üzülməsin nanı, sürsün dövranı,
Saxla pənahında, Tarı, dostları!

Küsmə taleyindən, incimə baxtdan,
Qədər belə yazıb, əmr olub haqdan.
Bəlkə də yüz dəfə keçib sınaqdan,
Olmış adamın varı-dostları.

Əzəldən bir ruzi qismətdi bizə,
Keçənlər keçibdi, vurmuram üzə.
Yenə düz çıxmadı verdiyi sözə,
Əkmədi Talibə darı dostları.

GEDƏR

Adam var, kəlməsi ləl qiymətliidi,
Adam var, söyləyər, söyləyər gedər.
Adam var, nütfəsi, kökü haramdı,
Adam var ki, tər gəlibdi, tər gedər.

Adam var, oxunar dərhal baxışı,
Adam var, seçilməz bahardan qışı.
Adam var, hiylədən açılmaz başı,
Adam var ki, ər gəlibdi, ər gedər.

Adam var, bilərsən bir insan yaşar,
Adam var, qəlbində yüz şeytan yaşar.
Adam var, Talıba mehriban yaşar,
Adam var ki, şəhər gəlibdi, şəhər gedər.

GƏLMİŞƏM

Göyçə mahalından düşmüşəm yola,
Sizin elə, bu obaya gəlmişəm.
Çağırmışam haqqın minbir adını,
Bel bağlayıb bir Xudaya, gəlmişəm.

Nə əməl çıxartsan, hər əməlim var,
Qovğa günü köməyim var, elim var,
Dar ayaqda dada yetən Əlim² var,
Sığınmışam o Mövlaya, gəlmişəm.

Talib, bu meydanda ağlın çaşmasın,
Huş başından gedib, dil dolaşmasın.
Ana utanmasın, oğul qaçmasın,
El yığılsın tamaşaya, gəlmişəm.

² Həzrət Əliyə işarədi.

GÖRMÜRƏM

Kəpəz, Murov, Muşov, Murğuz, Sarı nər,
Nə müddətdi o dağları görmürəm.
Daşgələn, Qaraxaç, Yalyurd baxarı,
Ağır elli yaylaqları görmürəm.

Gədikləri, bələnləri aşardım,
Cığıruları dolaşdıqca çaşardım.
Görüşüb, öpüşüb, qucaqlaşardım,
Həsretiyəm, o dostları görmürəm.

Bir zaman ellərdə gəzdim sərəfraz,
Dilimdə nəğmələr, sinəm üsdə saz.
Hərlənərdi dörd yanımda quba qaz,
Yaşılbaşlı sonaları görmürəm.

Çağırram, haraya yetişmir qardaş,
Bu dərdə dözüürəm, mənəm bağı daş.
Ürəkdən yanıram, görünmür atas,
Keyvir sulu bulaqları görmürəm.

Talıbam, gəzirəm dəstimdə çəlik,
Can ağrısı fələk verib üstəlik.
Öz-özümü girləyirəm hələlik,
Gözüm kəsmir, uzaqları görmürəm.

GÖZƏL

Bu gün səfərimdə üç gözəl gördüm,
Yaranıbdı biri-birindən gözəl.
Biri Züleyxadan, biri Xumardan,
Birisi Leylidən, Şirindən gözəl.

Birinin qaşları qurulu yaydı,
Birisi Günəşdi, birisi Aydı.
Hər üçü qüdrətin verdiyi paydı,
Yaradan xəlv edib yerindən gözəl.

Birisi Talıbın dərini bildi,
Biri xam xəyala qımışdı, güldü.
Hər üçü qönçəli bir qızıl güldü,
Gəlibdi bağçanın tərindən gözəl.

GÖZLƏYİR

Hər yana gedəndə gedirlər qoşa,
Qonaq evdə uşaqları gözləyir.
Samovarı keçir, çayniki daşır,
Addıyıbdı gecə yarı, gözləyir.

Görüm baş qatanın qarışsın başı,
Qırılsın əzizi, qohum-qardaşı.
Bir gün qurumasın gözünün yaşı,
Gətirsin irəngi sarı, gözləyir.

Dolanlar boşalır, boşalan dolur,
Haqsızlıq Talıba yaman dərd olur.
Mərd kişidən törəyənlər mərd olur,
Namusu, qeyrəti, arı gözləyir.

GÜLƏ-GÜLƏ

Yenə könül mindi eşqin atını,
Göründü gözümə yar gülə-gülə.
Düzübdü buxağa nərgiz, bənövşə,
Tutubdu dəstində nar gülə-gülə.

Camalını gördüm, ay təzələndi,
Çəşmələr duruldu, çay təzələndi.
Zimistan addadı, yay təzələndi,
Gətirdi bağçalar bar gülə-gülə.

Talıbam, yolunda keçmişəm candan,
O mana artıqdı sultandan, xandan.
Mənim meylim dönməz belə canandan,
Nə qədər ki, ömrüm var gülə-gülə.

GÜLƏNDAM

A bimürvət, həsrətini çəkməkdən,
Əridi ürəyimin yağı, Güləndam!
Gecə-gündüz göz yaşımı tökməkdən,
Qalmadı qarası, ağı, Güləndam!

Yayıbsan gərdənə siyah telləri,
Xəstəyə dərmandı buxağın təri.
Günəş camalına mənəm müştəri,
Budu sözlərimin sağı, Güləndam!

Talibin dərđini yetirdin yüzə,
Baxışın az qalır canımı üzə.
Sən mana həmdəm ol, gəl gedək bizə,
Çəkmə sinəm üstə dağı, Güləndam!

GÜLNÜZAR

Bulağın başında gördüm üzünü,
Baxdı güldü İreyhana Gülnüzar.
Soruşdum, demədi sözün düzünü,
Məni saldı çox gümana Gülnüzar.

Ağa qonaxlıdı, ağ otaqlıdı,
Qaymaq dodaqlıdı, gül yanaqlıdı,
Büllur buxaqlıdı, ay qabaqlıdı,
Bir günəşdi bu cahana Gülnüzar.

Talıbam, dərdimi söyləyirəm, bil,
Gülün dövrəsində dolanar bülbül.
Həsrətindən dərdim artır ilbəil,
İrəhm eylə mən cavana, Gülnüzar!

XALAM QIZI

Mən gedirəm, yada düşübdü ellər,
Alıb gədəkləri qar, xalam qızı!
Aparıb anana nə verim xəbər,
O çəkməsin intizar, xalam qızı!

Açılmış bağçada gül yenə sənsən,
Tuti kimi şirindil yenə sənsən.
Gözəllər gözəli, bil, yenə sənsən,
Tək yaradıb kirdigar, xalam qızı!

Talıb deyər, bu dövrənin gözəldi,
Əndamın gözəldi, canın gözəldi,
Qaşın, gözü, hər nişanın gözəldi,
Hələ çox tərifin var, xalam qızı!

XOŞ GƏLİB

Sazın-sözün sorağına üz tutub,
Bizim gələn qonaqlara, xoş gəlib!
Gül gülü çağırır, çiçək çiçəyi,
Könlümdəki nobahara xoş gəlib!

Yön çevirən bizik ulu dağlara,
Qoyunlu, quzulu göy yaylaqlara,
Dışləri göynədən buz bulaqlara,
Qüzeydə görünən qara xoş gəlib!

Talıbam, qonağa hörmətimiz var,
Hər zaman dostlarnan ülfətimiz var,
Açıq süfrə, şirin nemətimiz var,
Kim gəlirsə bu diyara, xoş gəlib!

KƏRƏM OĞLU

Kağız gətir, molla gəlsin, mən deyim,
Yazsın əhvalını, qan, Kərəm oğlu!
Çıxım mahallarda dastan eyləyim,
Söyləyim hər yerdə mən, Kərəm oğlu!

Qoydun samavarı, gətirdin nanı,
Sazı alıb, biz elədik dövranı.
Bağışladın toğlu, aldın qəlyanı,
Tanımadın məni sən, Kərəm oğlu!

Talib deyər, yolla bizim qəlyanı,
Bizlərə sataşan alışar yanı.
Göndərməsən, pis yazaram dastanı,
Gəlməsin guşuna dan, Kərəm oğlu!

KOMBAYN

Baxdıqca insanın gəlir həvəsi,
Zəmilər üstündə uçur kombayn.
Əkir traktorlar, səpir selkalar,
Taxıl yetişəndə biçir kombayn.

Dırmaşar ağzını dirəsən dağa,
Gedir sola, sağa, dala, qabağa.
Qoymur bircə sünbül düşsün torpağa,
Küləşi su kimi içir kombayn.

Nə gözəl maşındı, çıxıb meydana,
Yazmaqnan tərifin sığmaz dastana.
Belimi bir yana, dəmi bir yana,
Ələyir, üfürür, seçir kombayn.

Talib vəsfın söylər toyda, düyündə,
Kim ki, baş sındırıb bunun üstündə.
Gör neçə hektarı yıxır bir gündə,
Tarladan tarlaya keçir kombayn.

*Ötən yüz illiyin 30-40-cı illərində yazılmış
şeyirdir.*

QADAN ALIM

A bimürvət, vədə verdin, gəlmədin,
Düzüldü yollara köç, qadan alım.
İşarədən dərdi-dilim bilmədin,
Əgər ki, sərrafsan, seç, qadan alım.

Huş dağılıb, ağıl gedibdi sərdən,
Soruş əhvalımı görəndə hərdən.
Günahım olsa da salma nəzərdən,
Mənim təqsirimdən keç, qadan alım.

İnsafdı mı, dost dostundan yan gedə,
Zülüm olar, cəsəd qala, can gedə.
Layiq deyil sana mal qurban gedə,
Talib qurban verir baş, qadan alım.

QAFİL OLMA, DİLİM, UYMA DÜNYAYA

Qafil olma, dilim, uyma dünyaya,
Axır, dünya puç eyləyər insanı.
Əzrayıl canına lərzə salanda,
Axtaracaq gözü bu yan, o yanı.

Çalar çəngəlini, salar kəşakaş,
Anan, bacın ağlar, eyləyər talaş.
Dadına yetəmməz qohum, nə qardaş,
Günü-gündən yerin qaranlıqlanı.

Nəkreyn ki, gələr, eyləyər sual,
Cavab verəmməzsən, dilin olar lal.
“Rəbbin kumən”-deyim heç verməz məcal,
Yandırarlar oda yoldan azanı.

Hesabdarlar gələr, çəkər hesabı,
Günahkarlar ona eyləməz tabı.
Soruşarlar Sirat sual-cavabı,
Qurular məhşərdə haqqın divanı.

Rəbbim Allahımdı, onu yəqin bil,
Peyğəmbər Məhəmməd olubdu dəlil.
İmamım Əlidi, sahibi-Düldül,
Kafərdən müsəlman etdi Salmanı.

Aparıb qoyarlar bir dar məzara,
Səvab əhli olan heç yanmaz nara¹.
Günahkar bəndəni çəkərlər dara,
Deyər, danışdırdın şəri, böhtanı.

Biçarə Talıbın artıbdı ahı,
Barilahi bağışlasın günahı.
Ruzi-əl-məhşərdə odu pənahı.
Hər kim ki, çağırırsa Şahi-Mərdanı.

QARDAŞ

Nə müddətdi bu sevdaya dalıbsan,
Söyləsən dərdini biləm mən, qardaş!
Qohumdan, qardaşdan, eldən olubsan!
Verin mətləbini yaradan, qardaş.

Şux camalı bədirlənib ay kimi,
Əlif qəddi əyilibdi yay kimi.
Gözlərindən yaş axıdır çay kimi,
Gözləyir yolunu hər zaman, qardaş!

Tutu bacın atasına qalandı,
Qardaş dedi, sənin halına yandı.
Eşit sözlərimi, indi zamanda,
Qayıtginan sən bu sevdadan, qardaş!

QARINDA

Açıb söyləməsəm, yandırar məni,
Əzab verən bu əhvalı qarında.
Bildirmədim, dedim eldən ayıbdı,
Xeyli çəkdim qalmağalı qarında.

Öymüzdə var idi bir arvad kimi,
Tapşırdım varımı, mal-mülkümü.
Düzəltdi işimi, tutdu yükümü,
Almanı xurcunda, balı qarında.

Alma dayanmadı, özünü atdı,
Şeşpərini ona sarı uzatdı.
Elə vurdu ortasından partlatdı,
Yaman gördüm qilü-qalı qarında.

Talıb gördü, çölə çıxıb sinəsi,
Ağlayır, ölübdü sanki, kimsəsi.
Tapşırıb canını, gəlmir nəfəsi,
Görməmişdi belə halı qarında.

QAYITMIR

Baxtım küsüb, könül ala bilmirəm,
Meyli dönüb, bizə sarı qayıtmır.
Qəribəm, qürbətdə qala bilmirəm,
Boran kəsib bu yolları qayıtmır.

Əziz yaranmışam mən əzəl başdan,
Atadan, anadan, qohum-qardaşdan,
İmandan, Musadan, Nəcəf² yoldaşdan
Tapammıram, biri barı qayıtmır.

Talib dərd əlindən düşüb dağlara,
Qədər qurğusuna heç olmaz çara.
Göz verib hər yandan, qövr edib yara,
Alıb cəsədimi yarı, qayıtmır.

QƏRİB

Bir nanəcib mana bir söz atıbdı,
Yandırır canımı bil, inan, Qərib!
Şükür haqqa, gəlib vaxtı çatıbdı,
İndi acağayıq biz meydan, Qərib!

Çəm olsun Qazağın söz qananları,
Ədalətdən baxsın hökmranları,
Qələm alsın ələ növcavanları,
Yazsınlar, qoy olsun bir dastan, Qərib!

Götürsün sazını Telli Məhəmməd,
Qohumlu, qardaşlı, elli Məhəmməd,
Fitnəli, fəsadlı, felli Məhəmməd,
Verməsin Talıba o imkan, Qərib!

QOYMADI

Şəmşir, keçirməyə yetmiş yaşını
Gəlmək istəyirdim, tufan qoymadı.
Gədiklər bağlandı, yollar kəsildi,
Qarlı dağ vermədi aman, qoymadı.

Gələndə məktubun, qəlbim oldu şad,
Pərvazlandı, uçam, olmadı qanad.
Bu xoş niyyətimi elədi bərbad,
Tutdu dərələri duman, qoymadı.

Bir mənzil gəlmişdim, baş verdi yağış,
Dalı qara döndü, yazım oldu qış.
Talib bayramına göndərir alqış,
Yoxdu bundan qeyri güman, qoymadı.

Şeir Aşıq Şəmşirə həsr olunub.

MƏNİ

Gəzirəm hər yanı hörmətlə, düşün,
Bütün el tanıyır bir insan məni.
Etibarı düzgün, ilqarı düzgün,
Bəndə vurub burda bir cavan məni.

Yazıram naməni, baxın, inanın,
Oxuyun mənasın, məzmunun qanın.
Nə mən usanıram, nə siz usanın,
Cəng üçün çağırır bu meydan məni.

Talib, yaz əmoğlu gəlsin haraya,
Qardaş oğlu salsın üstümə saya.
Xəbər ver qohuma, cəm əqrəbaya,
Hər yandan bürüyüb bu üsyan məni.

MEYDANI

Cəsarətin varsa, ortalığa çıx,
Uzaqdan göstərmə bizə meydanı.
Mərfətini bildir, barəkallah al,
Böyük hünərinlə bəzə meydanı.

Axtar hərifini, tap yoldaşını,
Qanmadığın yerə soxma başını.
Bağlar dilin, batıraram guşunu,
Verərəm üç telli saza meydanı.

Eşqin badəsini vaxtında içib,
Ayırıb yaxşını, yamandan seçib,
Talib dönə-dönə sınaqdan keçib,
Hələ sən görürsən təzə meydanı.

NƏCƏF

Mənim əhvalımı, vəziyyətimi
Yazıram kağıza oxu, qan, Nəcəf!
Məzəmmət eləyib, tökmə ətimi,
Dostun zəhmətini çək, dayan, Nəcəf!

Bu soyuqluq hardan yarandı səndə?
Kim dedi, nə dedi biləydim mən də.
Niyə yan baxırsan məni görəndə,
Səninlə deyilik biz düşman, Nəcəf!

Mən çovdar deyiləm, mən sənətkaram,
Xainlə, xəbislə heç yoxdu aram.
Düşmanla düşmanam, dostluğa varam,
Mənəm mehribana, mehriban, Nəcəf!

Oldu Ələsgərin çust məsələsi,
Yayılib, hər yanı götürüb səsi.
Zakaz verir dindirirsən hər kəsi,
Aşıqlar söyləyir bir dastan, Nəcəf!

Qəmxardı dünyaya gəlidiyi gündən,
Talıbın dərini soruş özündən.
Hər gədə-güdənin yalan sözünən
İnciyərmi qardaş-qardaşdan, Nəcəf!?

NƏ GÖZƏL-GÖZƏL

Əlli səkkizinci il 8 Martda,
Qadınlar bayramı nə gözəl-gözəl.
Qadın-kişi bir hüquqa bərabər,
Biz almışıq kamı nə gözəl-gözəl.

Sosializm ölkəsidi ölkəmiz,
Geyirik al qumaş, gəzirik təmiz.
Lenin partiyasın alqışlarıq biz,
Qurduğu nizamı nə gözəl-gözəl.

Aşıq Talıb, tərif elə dastanda,
Mərd iyidlər mərd dayanıb meydanda.
Ali məktəb açılıbdı hər yanda,
Elm oxuyur hamı nə gözəl-gözəl.

OLAR

Ay nazənin, dərdi-dilim yazmışam,
Oxuyan könlümdən xəbərdar olar.
Üç ay zımistanda xoş keçməz hava,
Sonra gül-çiçəkli nobahar olar.

Bu gözəl cahanda gəzək sərəfraz,
Gözlərəm yolunu mən əlimdə saz.
Tərən tavarıyam, şikarımdı qaz,
Sona kəklik, göydə durnalar olar.

Sən bir şux gözəlsən, Talib yaxşı can,
Yazıram naməni, sözümə inan.
Söylərəm, vəsfini edərəm dastan,
Şöhrətin yayılar, eldə car olar.

OLMAZ, OLMAZ

Dost-dostun qəlbinə əgər inansa,
Seyrağub sözüynən yad olmaz, olmaz.
Sevgi sevgisindən kənar dolansa,
Üzü gülüb, könlü şad olmaz, olmaz.

Namərd ilə hərgiz olma aşına,
Qədir bilməz, yüz dolansan başına.
Dövlət tapıb, çatsa doxsan yaşına,
Şöhrətsiz bir kəsdə ad olmaz, olmaz.

Yazıq Talıb, işin ahü zardadı,
Dağılmışıq, hərə bir diyardadı.
Yetsin dada ustadların ustadı,
Kimsədən kimsəyə dad olmaz, olmaz.

SƏNİ

(Aşıq Şəmşirə həsr olunub)

Kəlbəcər elinin iftixarısan,
Təbiət yetirib bir nubar səni.
İncə sənətinin əməkdarısan,
Öz zəhmətin edib əməkdar səni.

Cəm olub kitabda dediyin sözlər,
Çoxunu aşıqlar eləyib əzbər.
Bakı, Ağdam, Şuşa, Göyçə, Kəlbəcər
Doğma oğul kimi qucaqlar səni.

Talibin sirdaşı, əziz bəradər,
Sən idin dəryada qalan bir gövhər.
Qəvvas Səməd oldu, ustan Ələsgər,
Qurban xalqa verib yadigar səni.

SƏNİNLƏ

Şəmşir, körpəlikdən bir böyümüşük,
Seçmişik qaradan ağı səninlə.
Yubiley gününə körüşə gəlib
Körpə dostun qoca çağı səninlə.

Sən dağlar oğlusan, uca tut başın,
Yetmişə şərəflə çatıbdı yaşın.
Şöhrətinlə fəxr eləyir qardaşın,
Yerə dəymir əl-əyağı səninlə.

Talibin diləyi yetişsin başa,
Qəzadan uzaq ol, firəvan yaşa!
İstərəm, yüzündə at minək qoşa!
Çıxaq seyrə neçə dağı səninlə.

SƏN NƏSƏN?

Arif məclisində, alim yanında,
Sənətimdə mən ustayam, sən nəsən?
Şəriəti, təriqəti seçənəm,
Həqiqətdə müəmmayam, sən nəsən?

Mərifətdən desən, min dəftərim var,
Növrəs İman kimi bəradərim var,
Elm içində ümman Ələsgərim var,
Tiğü-tirəm, kamandayam, sən nəsən?

Xalq içində hörmətim var, yerim var,
Saxlamışam, neçə gizli sirrim var.
Şahi-Mərdan qulu bir Şəmşirim var,
Min adama birim tayam, sən nəsən?

On iki bazarda qırx səkkiz qala,
Dörd guşədi, işlər sağınan sola.
Yetmiş iki millət hərə bir yola,
Talib deyər, Mustafayam, sən nəsən?

SÜLEYMAN

Mənim dediyimi, nəsihətimi
Qoymagınan bir kənara, Süleyman!
Özgənin varına tikib gözüünü
Yedirtməynən uşaqlara, Süleyman!

Sən saxlasan eli, el səni saxlar,
Büdrəyəndə tez yetirər, qucaqlar.
Yıxılanda sənə gülər axmaqlar,
Dediyimi axtar, ara, Süleyman!

Talibin sözündən olgınan halı,
Kənar göz haramdan, axtar halalı.
“Dünyada qalacaq dünyanın malı”,
Aldanma dövlətə, vara, Süleyman!

TAPMADI

Kalman çarıq bizim yerdə adətədi,
Dədən ölənədək çarıq tapmadı.
Fəhləlik elədi ev tikənlərə,
Özü girmək üçün yarıq tapmadı.

Tısbağa çıxanda bəyənməz qını,
Anla, nə deyirəm, başa düş bunu.
Sən kimi nadanı illər uzununu
Zamana axtardı, tarıx tapmadı.

Talıb söylədiyi dürdü, sədəfdi,
Qanmaza yararsız, qanana nəfdi.
Mindiyin himardı, qara mərkəbdi,
Dədən şoqqaq yabı, arıq tapmadı.

TAPMIRAM

Qəza kəməndində olubdu düçar,
Axtarıram bir cavanı, tapmıram.
Ürəyimdə sağalmayan yaram var,
Nə həkim var, nə dərmanı tapmıram.

Qara keçdi qışı, bəd gəldi yazı,
Necoldu söhbəti, necoldu sazı?
Hamıya xoş gələn sözü, avazı,
Qumru kimi xoş lisanı tapmıram.

Talibam, dağılıb şövkətim, şanım,
İşləmir mətahım, yoxdu meydanım.
Ölüb Ələsgərim, itib İmanım,
Axtarıram hər bir yanı, tapmıram.

TƏRLANIN

Nəqafıl görəndə mən oldum xəstə,
Camalın oxşatdım aya Tərланın.
Kırpıqlər peykandı ala göz üsdə,
Qaşları bənzəyir yaya Tərланın.

Bu cavanın hər nişanı gözəldi,
Libası, əndamı, canı gözəldi.
Tək yaradıb kərəmkanı, gözəldi,
Oxşarı var Züleyxaya Tərланın.

Könül Yusif kimi çıxdı bazara,
Züleyxa dərdinə tapıldı çara.
Talib səyyah oldu, düşdü dağlara,
Sevdası yetirdi baya Tərланın.

URUSTAM

*(Kəlbəcərin Qamışlı kənd sakini Rüstəmin
“Görüşdük” şeirinə cavab)*

Göndərdiyin namə gəldi yetişdi,
Səndən aldım bir nişana, Urustam!
Qəlbimi dağladı odlu sözlərin,
Məni qoydun yana-yana, Urustam!

Hər şeydən əzizdi dost məhəbbəti,
Ayrılmaz, könlümdən heç çıxmaz, qəti.
Öluncə saxlaram olan hörməti,
And içirəm o sübhana, Urustam!

Talıb yol gözləyir, gəl, görüşək biz,
Yoxla, əhvalımı bil, görüşək biz,
Ağlasam, göz yaşım sil, görüşək biz,
Rəhmin gəlsin xəstə cana, Urustam!

RÜSTƏMIN ŞEİRİ BELƏDİR:

Bu gecə yatmışdım şirin yuxuda,
Gördüm ki, gəlmişik sizə, görüşdük.
Evdə saz çalırdın qəmli, kədərli,
Ağlayıb, dəm verdik gözə, görüşdük.

Çaşıbdı xəyalım, düşübdü sərdən,
Danışdıq İmandan, həm Ələsgərdən,
Murovdan, Murğuzdan, gah Sarınərdən,
Başladıq söhbətə, sözə, görüşdük.

Rüstəməm, ustaddan bir yadigarsan,
Nə qədər mən varam, qəlbimdə varsan.
Tərən qocalanda deyirlər sarsan,
Dərd üstə dərd gəldi təzə, görüşdük.

VAR
(*qıfərbənd*)

Bu gün bir qalada bir quş görmüşəm,
Seyr eləyir, hər bir yana kəndi var.
Üç yüz altmış altı yolu hərlənir,
Dörd yüz qırx dörd yerdən, bil, kəməndi var.

O qaladan çıxıb iki mərdana,
Ğeyzə gəlsə, zərbə vurur insana.
O quş buyurmasa, getməz bir yana,
Otuz dörd yerindən bağü bəndi var.

Birisi o quşa dən verir aşkar,
O qaladan yeddi dərya olur car.
Üçün içmək olmaz, dördü zəhrimar,
Onu nuş etməyin özgə fəndi var.

Hərdən çıxar, seyr eyləyər cahanı,
Uçar balü pərsiz, gəzər hər yanı.
Aşıq Talib deyər, bu müəmmarı
Hər kəs tapsa onun yaxşı zəndi var.

YANMA SƏN

Mərd yolunda fəda eylə canını,
Namərd üçün düşüb nara, yanma sən.
İtirmə dostluqda etibarını,
Olmagınan üzü qara, yanma sən.

Fələk yola salıb necə canları,
Yox eləyib adlı qəhrəmanları.
Binamus insanı, pis vicdanları
Düçar olsun Zülfüqara, yanma sən.

Bu fani dünyaya gələnələr çoxdur,
Qalıbdı nişanı, heç biri yoxdur.
Talibin sözünün isbatı haqdır,
Üzünü tut mədədkara, yanma sən.

YAZIBDI

Qadir Mövla yaradanda insanı,
Bir cavanı bir cavana yazıbdı.
Kiminin bəxtini edib düzbədüz,
Kimisini qeyri yana yazıbdı.

Sidq ilə çağırram Şahi-Heydəri,
Qəlbimin nurudu, dilim əzbəri.
Görmüşəm yuxuda ol peyğəmbəri,
Çəkib məni imtahana, yazıbdı.

Hərəyə bir cürə dərd verib Tarı,
Eşq ucundan çoxu çəkir azarı.
Məcnun Leyli deyib gəzdi dağları,
Talıbı da biyabana yazıbdı.

YOL VER, DAĞLAR, KÖNLÜM VƏTƏN ARZULAR

Bir yanımdumandı, bir yanımqardı,
Yol ver, dağlar, könlüm vətən arzular.
Bir yanımgədikdi, bir yanımtardı,
Yol ver, dağlar, könlüm vətən arzular.

Dörd yanımdıqara duman alıbdı,
Qarlı dağlar məni bəndə salıbdı,
Qohum-qardaş gözü yolda qalıbdı,
Yol ver, dağlar, könlüm vətən arzular.

Talıb qütbət eldə düşdü zindana,
Dağlar qeyzə gəlib, səyriyir qana.
Səni and verirəm Şahi-Mərdana,
Yol ver, dağlar, könlüm vətən arzular.

AY AĞASINA

Ağa nökərini yaxşı saxlasa,
Nökər can yandırar ay ağasına.
Ürəkdə təpər çox, dizdə taqət yox,
Az qalır qalxanda ayağa sına.

Ha çağırram, cavab vermir ayarım³,
Deyən məni gözdən salıb a yarım.
Saxlamışam namus, qeyrət, ay arım,
Salmaram heç yerdə ayağa, sına.

Bahar olcaq dağda bitər lala hey,
Qumru dillər qismət oldu lala hey.
Mail olub gözlərinə, Lala, hey,
Talib daxil düşüb ay ağasına.

³ Ayarım-əyyarım, arifadan

BİR OVUM İNDİ

Deyim, əziz dostlar, getdi sərəsər,
Uçurdum əlimdən bir ovum indi.
Danış, nazlı dilbər, ağrıyırsa sər,
Yaxın gəl, dəstimmən bir ovum indi.

Müşrük elə alıb gəlmiş ya tatar,
Vaxt yetişə, neysan gələ, yata tar.
Xəbəngini əldə saxla, ya tatar,
Səyyad naşı, dağda bir ovu mindi.

Aşıq Talib el dərini çəkəndə,
Görən varmı sənin kimi çəkən də?
Təbib xəstə üçün dərman çəkəndə,
Rad əsdi, qalmadı bir ovum indi.

NƏ YAZIM İNDİ

Nə hüşum düzgündü, nə fikrim cəmdi,
Bilmirəm, nə deyim, nə yazım indi?
Dahanım davatdı, dilim qələmdi,
Nə savadım yoxdu, nə yazım indi.

Yetimin sevgisi, ayə, yaxşıdı,
Zikr eylə dilində ayə, yaxşıdı,
Var Quranda əziz ayə yaxşıdı,
Əlif birdi, ayrı nə yazı mindi?

Yapılıb dağların qala sərində,
Sər odu, deyilən qala sərində.
Biçarə Talıbın qal əsərində,
Əzəldən yazılıb, nə nə yazım indi.

SƏN DƏ YAN

Nağafıldan bir od saldın canıma,
Alışıram, gəl oduma sən də yan.
Sənin sirrin ürəyimdə əyandı,
Mənim sirrim olacaqmı səndə əyan?

Tifildi, ağlayır, şir gəzir Alı,
Əlində xədəngi şir gəzir Alı.
Mən görürəm uzaqda şir gəzir, Alı,
Sən görmürsən, qoy mən atım, sən dayan.

Aşıq gərək bir dinləyə, bir dinə,
Necə şeylər vacib olub bir dinə?
Aşıq Talıb, inanıbsan bir dinə,
Möhkəm saxla, dolanmaynan sən də yan.

Divanilər

DURUR

Həcvü hədyan nə lazımdı, qarşıda insan durur,
Həqiqətə aç zəbanın, arif var, qanan durur.
Əzəl gündən sığınmışam Haqqın min bir adına,
Batində verib dərsimi, görünmür, pünhan durur.

Bu dünyada mənəm deyən o Rüstəmi-Zal hanı?!
Cəm eylədi Şəhri-Zəri, ol Dal ibni-Dal hanı?!
Şəddat hanı, Nəmrud hanı, Fironü Salsal hanı?!
Onlar qalmadı dünyada, aləmi quran durur.

Aşıq Talıb, sidqi-dilnən çağır şahlar şahını,
Müşkül işin həll eyləyən, mərdlərin pənahını,
Zaval yoxdu o şəxsə ki, tutub Haqqın rahını,
Əyri gedən kimsələrə nar durur, niran durur.

FƏLƏK

Qürbət eldə tək qalmışam, yoxdu həyanım, fələk!
Nə qohum-qardaşım gəlir, nə tanıyanım, fələk!
Bir yandan zamanın qəhri, bir yandan el töhməti,
Bilmirəm ki, belə yerdə necə dolanım, fələk!

Heç kəsə əyan deyilsə, sən bilirsən halımı,
Hansı dost yanına getdim, soruşmur əhvalımı.
Din-islama qəhr elədin, müşrik oldu zalımı,
Həmi məzhəb əldən getdi, həm tökdü qanım fələk.

Talibam, sənin cəbrindən alışıb odlanmışam,
O qədər xiffət eləyib, gecə-gündüz yanımışam.
İrəhmin çoxdu zülmündən, düşünmüşəm, qanmışam,
Əl üzmərəm damənindən, alsan da canım, fələk!

GƏDA
(*dodaqdəyməz*)

İstəyirsən can alasan, aldırarsan can, gəda!
Cəsəd xaka cansız gedər, can çıxar candan, gəda!
Aşıq gərək həqiqəti xalqa əyan eyləsin,
Təriqətdən ərz eləsin açanda lisan, gəda!

Aşıqsansa al sazını, çıxgınan aşkara gəz,
Şəriəti izah eylə, danış qananlara, gəz.
Səyyahsansa, seyrana çıx, gəşt elə dağlara, gəz,
Eşq əhlisən, alışgınan, ataşlara yan, gəda!

Talib hər an yaradanı dilində car eyləyir,
Sərini, əziz canını Haqqa nisar eyləyir,
Şər işlərdən yaxasını çəkir kənar eyləyir,
Dedikləri həqiqətdi, eşitdib, inan, gəda!

GÖRÜM

Girəndə meydan içinə, zikr eylə “yasin” görüm,
Həqiqətdən aç zəbanı, sərin sevdasın görüm.
Çağırram, dadıma yetər Məhəmməd əl Mustafa,
Gecə-gündüz zikrimdədi cəm ənbiyasın görüm.

O nədir ki, bu dünyada aldanıb, aldatmayıb?
O nədir ki, bu dünyada oyaq deyil, yatmayıb?
O nədir ki, bu dünyada məqsədinə çatmayıb?
O nədir ki, arzu eylər var təmənnasın görüm?

O nədir ki, bu dünyada bədəni var, başı yox?
O nədir ki, bu dünyada alışır, ataşı yox?
O nədir ki, bu dünyada özü durur, yaşı yox?
Aşıq Talıb, afərin de, açan ustasın görüm.

KÖLGƏSİZ

Yaradıbdı kainatı, Xudam haqdı kölgəsiz,
Əzrayıl gələr yanına, ölən vaxtı kölgəsiz.
Çalacaqdı çəngəlini, alacaqdı canını,
Bilməyəcən, can ağzından çıxacaqdı kölgəsiz.

Neçələri gəlib gedib, bu bir fani dünyadı,
Özü gedib, tarixlərdə qalıb, söylənir adı.
Hamıdan əziz yaradıb Əlini, Məhəmmədi,
Ayırıbdı öz nurundan, qalacaqdı kölgəsiz.

Aşıq Talib, qəm eyləmə, de sözünü mərdana,
Hərənin bir qisməti var, hamını doğub ana.
Dediyini isbat üçün üzünü tut asmana,
Gün hərlənir çarx üstündə, çox uzaqdı kölgəsiz.

MƏNİM

(beşlik divani)

Dar günümdə dadıma yet, ya Şahi-Mərdan mənim,
Beş pəncalüəba düzbəddüz, on iki imam mənim.
Salıb şəhadət barmağın Xeybər qoparan mənim,
Əntər bölən, əjdər yaran, odu insan pənahı,
Üç yüz altıмыш büt sındırıb eyləyən viran mənim.

Beş kimsənə olmasaydı, dünya tutmazdı qərar,
Cəbrailə ustad oldu, su üstündə aşıkar.
Musaya kəlmə öyrətdi Heydəri-düldül səvar,
Mehracda taam eylədi Rəsulunan barabar,
Əl uzadıb gül dəstinnən almanı alan mənim.

Dolanıram bu dünyanı, gəzirəm əfsanə mən,
Yüz söyləsəm həqiqətdən, çatmaram İmana mən.
Sidq-dilnən sığınmışam ol şahı-mərdana mən,
Talıbam, çıxmaq çətindi, düşsəm imtahana mən,
Atı Düldül, qulu Qənbər ol Şiri-Yəzdan⁴ mənim.

³ Şiri –yəzan

VAR

Dəli könül, qafil olma, bizi yaradan da var,
Yeri, göyü, ərşi, kürsü xəlq edən Sübhan da var.
Laşərikdi, laməkandı, bilmək olmaz yerini,
Xəlq eyləyib şəmsü qəmər, dəryayi-ümman da var.

Heç vaxt şərə fitva vermə, küdrəti kini unut,
Yaradana şəkk eləmə, buna nə lazım sübut.
Haqqı bir bil, əməl eylə, qoyduğu düz yolu tut,
Məhşər günü soracaqlar haqq da var, divan da var.

Aşıq Talıb, qəm eyləmə, çağır Şahi-heydəri,
Möminlərin pənahıdı, aləmlərin sərvəri.
Könlümü zə işıq salan, dilimizin əzbəri,
Məhəmmədə nazil olan ayeyi-Quran da var.

GÖRMÜŞƏM

Bügünkü səfərimdə bir gözəl insan görmüşəm,
Gözləri canlar alır, qəməsində qan görmüşəm,
Sanki Misir bazarında Yusifi-Kənan görmüşəm,
Kamalı camaldan göyçək, Züleyxanişan görmüşəm.

Bilirəm, Əslidən ötrü oda düşdü, yandı Kərəm.
Mən gördüm, dözə bilmədim, bəs necə dayandı Kərəm,
Dahanından atas qalxdı, alışdı, odlandı Kərəm,
Bu gün mən də öz qəlbimi, alışıb yanan görmüşəm.

İşıq salıbdı hər yana, ayna qabaq aydı gözəl.
Bəşərə bənzətmək olmaz, mələklərə taydı gözəl,
Şükür haqqın kərəminə, kimə yazan paydı gözəl,
Ləblərinin busəsini Talıba dərman görmüşəm.

KÖYNƏYİ

Qərvənddə toyda itdi bizim sazın can köynəyi,
Yoxsa ki, müxənnət oldu, apardı düşman köynəyi,
Məlumat verdim hər yerə, axtarsın hər yan köynəyi,
Dedilər qanmaz aparıb, aparmaz qanan köynəyi.

Bəlkə, qurğu qurulub, təşkil olub, fəndə gedib,
Aşqabaddan, Alma-Atadan keçib, Səmərqəndə gedib,
Addıyıbdı Bakıdan, yoxsa ki, Dərbəndə gedib,
Tezliklə özümə yollar Görsə Dağıstan köynəyi.

Soraq saldım Qazağa, Kirovabaddan halıyam,
Gürcüstanın yox xəbəri, bu məlumatdan halıyam,
Ağ Təhlə, Qara Təhlə, Leninabaddan halıyam,
Soraq salıq bizim elə, gəzsin İrəvan köynəyi.

Şəmşirə xəbər göndərək, O Kürdüstanı yoxlasın,
Kəlbəcəri, Laçını, getsin Qalanı yoxlasın,
Hərrənsin Araz qırağın, gəlsin Culfanı yoxlasın,
Bəlkə, məşinnan keçəndə görə Naxçıvan köynəyi.

Cavan Söyünə bildirin, Qəbul edər bu zəhməti,
Hər mahalda adı çıxıb, Hər bir yanda var hörməti,
Tezliklə xəbər versin, qoy ayırsın demokrati,
Axtarsınlar hər yeri, tapsınlar, aman, köynəyi,

Bərk axtar, Çiçək bacı, yoldaş getdi, qaldım axı,
Aparır fikir sərimi, Mən vaxtsız qocaldım axı,
Həmid qardaş xəbər verdi, Sorağını aldım axı.
Adam göndərdim, gətirər İndi dükandan köynəyi.

Onlar dükandan gəlincə Köynək tez çıxdı aşkara,
Atıbmış qamotun altı, Qanmaz uşaq, baxtı qara,
İtməsi, tapılması, Talıbı saldı azara,
Sazı sinəsinə basdı, elədi dastan köynəyi.

BALDIZINA

Ay Nəcəf, müştəriyəm sənin hamar baldızına,
Bel nazik, sağrı qalın, çəpgəni dar baldızına.
Al yanaq, büllur buxaq, sinəsi qar baldızına,
Saz çalım, qoy oynasın, ver ixtiyar baldızına,
Sən satgınan, mə də alım, açaq bazar baldızına.

Halımı deyim yazsınlar, cəm olsun dəftərdə, bilin,
Leyli olub, salıb məni Məcnun kimi dərdə, bilin.
Düşəyəm səhralara, gəzəyəm çöllərdə, bilin,
Huşum gedib, ağlım çaşıb, qalmayıbdı sərdə, bilin,
Hicrinə dözəmmirəm, de aşkar baldızına.

Ağsaqqal, qarasaqqal gəlsin məsləhət eləsin,
Xudmani məclis qurub səmimi söhbət eləsin.
Baldızın qonaqlara çay versin, xidmət eləsin,
Talibin təklifinə hər tərəf hörmət eləsin,
Tezliklə toyun eləyək, qoy olsun yar baldızına.

DOLANIR

Bü günkü məclisimdə gəlib bir cavan dolanır,
Görənləri eşqə salıb, eyləyib heyran, dolanır,
Adını xəbər aldım, dedilər “Reyhan” dolanır,
Hər kimə üz çevirsə, qəlbində şeytan dolanır,
Ahılı, cahılı saymır, onundu meydan, dolanır.

Belində gümüş kəmər, qolunda ver düyməsi var,
Tərpənənəndə zey-zey edir, qomrovların zil səsi var,
Yazıya pozu yoxdu, yaxşı-yaman bir kəsi var,
Hər kimə “bəlli” desə, mox bahalı müjdəsi var,
Bu mahalda ona layiq, yoxdu bir oğlan, dolanır.

Talıb deyər, gözəl çoxdu, bu cür canan görməmişəm,
Eldən-elə çox gəzmişəm, belə bir can görməmişəm,
Gözləri canlar alan, qaşı kaman görməmişəm,
Bu ki, gözəllər şahıdı, özgə sultan görməmişəm,
Sanasan ki, ərş üzündən enibdi qılman dolanır.

GÖZƏL

Təbim coşub bağlayıram sənə bir dastandı, gözəl!
Məclisdə əyləşənlər arıfdı, qanandı, gözəl!
Qırımın laçın kimi, baxışın tərlandı, gözəl!
Camalın Züleyxadı, kamalın Loğmandı, gözəl!
Onu sənə bəxş eləyən Qadiri-sübhandı, gözəl!

Adın Ənnab, özün ənnab, əsildi zatın, bəri bax!
Ata-anan pak tutubdu, ipəkdi qatın, bəri bax!
Ucalıb şanü-şövkətin, qurğu-büsatın, bəri bax!
Sənin kimi gözəl hanı,yoxdu qıymatın, bəri bax!
Rayonun Kəlbəcərdi,yerin Kürdüstandı, gözəl!

Əyləşib məclisimdə belə bir cavan bəzənib,
Tovuz kimi cılvelənib, geyinib əlvan, bəzənib,
Elə bil, çıxıb bazara, Yusifi-Kənan bəzənib,
Aşıq Talib saz əlində, olmağa qurban, bəzənib,
Heç mahalda yoxdu tayı, belə bir cavandı gözəl.

DEYİŞMƏ

(*müxəmməs*)

AŞIQ NƏCƏFLƏ DEYİŞMƏSİ

Aşıq Nəcəf:

Ay Talıb, müştəriyəm sənin Gülcəmal bacına.
Boy uca, gərdan mina, əcəb qəddi-dal bacına.
Başında Herat kəlağay, ağ üstündə xal bacına,
Ay qabaq, büllur buxaq, dodaqları bal bacına,
Gözləri dan ulduzu, qaşları hilal bacına.

Aşıq Talıb:

Ay Nəcəf, müştəriyəm o sahib-kamal bacına,
Alaram geydirərəm yaşıl üstdən al bacına.
Götürüb sazı deyərəm, tərif dalbadal bacına,
Qolumu sallam boynuna, vermərəm macal bacına,
Əgər öldürsə, qanıma, eylərəm halal bacına.

Aşıq Nəcəf:

Göz görüb, könül sevib, ağ üzündə tellərini,
Tərpədəndə canım alır, tuti misal dillərini.
Həsəratından Məcnun oldum, gəzdim Leyli göllərini.

Sonalar məskən edib, üzər çeşmim göllərini,
Canımı qurban elərim, layiq deyil mal bacına.

Aşıq Talib:

Çox yaraşır qamətinə, Şəkidən allam paltarı,
Firuzə qaşlı kəmər, qızıl qoşa sırğaları,
Tökülüb dal gərdənə, çin-çin olubdu saçları,
Yığılın, toyun eyləyək, gəlsin qohum-qardaşları,
On beş qoyun, beş də iri ətlik verrəm mal bacına.

Aşıq Nəcəf:

Ağlımı başımdan aldı, ey Xudaya, nəydi gələn?!
Gördüyüm gözəllərin hamısından saydı gələn,
Yer üzündə yox əvəzi, mələklərə taydı gələn,
Şölə salır hər bir yana, sanasan ki, aydı gələn,
Cəm verib gözəlliyi, həyyi-layəzal bacına.

Aşıq Talib:

Sallanıb yüz nazınnan, hansı baxtavardı gələn,
Titrəyir var əndamı, necə hamavardı gələn.
Qoynu əttar dükanı, məmələri nardı gələn,
Gözləri canım alar, kirpiyi şahmardı gələn,
Bu gözəllik ona qalmaz, baxsın əhli-hal bacına.

Aşıq Nəcəf:

A bimürvət, həsrətindən, düşdüm azara, bəsdimi?
Leyli-nahar eyləyib, gəlmişəm zara, bəsdimi?
Artırdı dərdlərimi, yetdi hazara, bəsdimi?

Axırda Yusif kimi çıxdım bazara, bəsdimi?
Al məni qul adına, Züleyxamisa bacına.

Aşıq Talib:

Əslidən ötrü necə oda düşdü, yandı Kərəm,
İlahinin qurğusudu, qərar qoyub kani-kərəm.
Heç kəs çəkməz bu dərdi, yəqin bil ki, tək çəkərəm,
Leyli kimi vədə versə, Məcnun kimi il gözlərəm,
Gəlməsə, qargış eylərəm, yetişər zaval bacına.

Aşıq Nəcəf:

Qaşlarının təhərində, var Quranda ayə dedim,
Gözləri şəbahətdi, nuri-təcəllaya dedim.
Hüsnü tənə eyləyər, bil ki, Züleyxaya dedim.
Nəcəfəm, leylü-nahar “afərin” Xudaya dedim,
Verib özü qüdrətindən bir belə cəlal bacına.

Aşıq Talib:

Çağıraq, toyun eyləsin Şəmşirənə kirvə Bəhmani,
İslamın Məhəmmədi, şəyird Söyünnən Musanı.
Aşıq Avaknan Əsədi, Söyünü, Mirzə, Qaranı,
Gəncə-Qazax, Qarabağ, Tiflis, Bakı, İrəvanı,
Tutaq Talibin toyunu, baxsın hər mahal bacına.

Kitabın içindəkilər

Redaktordan

Göyçə aşığı sənətinin əvəzsiz tədqiqatçısı (<i>Elxan Məmmədli</i>).....	3
Aşıq Talib (<i>İslam Ələsgər (Ələsgərov)</i>).....	7

Gəraylılar

Ay bacoğlu	12
Bu dağlarda, bu dağlarda.....	13
Ay qız.....	14
Dağlar	16
Dolaşmışam bu dağlara.....	17
Həkim	18
Gülə-gülə.....	19
Mənim.....	20
Üstündən	21

Qoşmalar

Ayırım qızı	23
Bacı.....	24
Bağışla məni.....	25
Bakı.....	26
Başına döndüyüm	27
Bilin	28
Bizdən salam olsun, aşığı Ələmşah	29
Bizə.....	30
Bizim dağların.....	31
Deyim mən.....	32
Dolaşmışam.....	33
Dostları.....	34
Gedər.....	35
Gəlmişəm	36
Görmürəm	37

Gözəl.....	38
Gözləyir.....	39
Gülə-gülə.....	40
Güləndam.....	41
Gülnüzar.....	42
Xalam qızı.....	43
Xoş gəlib.....	44
Kərəm oğlu.....	45
Kombayn.....	46
Qadan alım.....	47
Qafil olma, dilim, uyma dünyaya.....	48
Qardaş.....	50
Qarında.....	51
Qayıtmır.....	52
Qərib.....	53
Qoymadı.....	54
Məni.....	55
Meydanı.....	56
Nəcəf.....	57
Nə gözəl-gözəl.....	58
Olar.....	59
Olmaz, olmaz.....	60
Səni.....	61
Səninlə.....	62
Sən nədən?.....	63
Süleyman.....	64
Tapmadı.....	65
Tapmıram.....	66
Tərlanın.....	67
Urustam.....	68
Rüstəmin şeiri belədir.....	69
Var.....	70
Yanma sən.....	71
Yazıbdı.....	72
Yol ver, dağlar, könlüm Vətən arzular.....	73

Təcnislər

Ay ağasına.....	75
Bir ovum indi	76
Nə yazım indi	77
Sən də yan	78

Divanilər

Durur	80
Fələk	81
Gəda	82
Görüm	83
Kölgəsiz	84
Mənim	85
Var	86

Mürəbbelər

Görmüşəm	88
Köynəyi	89

Müxəmməslər

Baldızına	92
Dolanır	93
Gözəl	94
Deyişmə	95

«Elm və təhsil» nəşriyyatının direktoru:
professor Nadir MƏMMƏDLİ

Dizayn: *Zahid Məmmədov*
Texniki redaktor: *Rövşanə Nizamiqızı*

Yığılmağa verilmiş **14.11.2013**

Çapa imzalanmış **06.12.2013**

Şərti çap vərəqi **6,2**. Sifariş № **589**

Kağız formatı **60x84 1/16**. Tiraj **500**

Kitab «**Elm və təhsil**» nəşriyyat-poliqrafiya
müəssisəsində hazır diapozitivlərdən çap olunmuşdur.

E-mail: *nurlan1959@gmail.com*

Tel: 497-16-32; 050-311-41-89

Ünvan: Bakı, İçərişəhər, 3-cü Maqomayev döngəsi 8/4.